

у 40 реєстрів. Крім того, в приміщенні вівтаря знаходиться пересувний орган-позитив.

На стіні під органом висить пам'ятна дошка роботи Кароліни Енгельс, присвячена досліднику Японії Енгельберту Кемпферу, який народився у приходському будинку поблизу церкви та похований у церкві поруч із цією дошкою.

Інша пам'ятна дошка на колоні з північно-західного боку, виготовлена у 1999 році Дорстеном Дікманом з Лемго на згадку про Андреаса Коха, що в роках 1647-1665 був пастором церкви Св. Миколая. У 17-му столітті 254 жінок і чоловіків у Лемго були звинувачені у чаклунстві і замордовані. Андреас Кох виступив проти переслідування цих жителів Лемго, за що був сам звинувачений і засуджений до кари. Він, проте, не був як зазвичай тоді спалений на вогнищі, а «помилуваний» до страти мечем.

З 2006 по 2011 наша церква і прилегла площа були відреставровані на загальну суму 4,5 мільйони Євро. Найбільші труднощі становило відновлення веж, адже протягом довшого часу вони відхилялись від нефу будівлі церкви і їх фундамент треба було заново укріпити. Але і всередині будівлі багато що було оновлено і покращено.

На церковній площі, між вулицею Паппенштрассе і Південною вежею, з 2011 року росте так зване «Дерево Лютера». Це яблуня, що повинна нагадувати про слова Мартіна Лютера, який одного разу сказав: «якби навіть я знав, що кінець Світу настане завтра, сьогодні я все одно посадив би яблуньку».

«Стела Надії» авторства Дорстена Дікмана з північного боку нагадує з 2012 року про те, що церковна площа церкви Св. Миколая з 13-го століття по 1820 рік була цвинтарем старої частини міста Лемго. На її цоколі зазначено: «Я знаю, що мій Спаситель живий» (Іов, 19, 25).

Але це лише загальний огляд про нашу церкву. Якщо Вам цікаво дізнатись більше, ми рекомендуємо Вам скористатись «Мистецьким довідником» видавництва DKV із зображеннями високої якості. Придбати довідник Ви можете або при вході за 3,- Євро, або замовити на інтернет-сторінці <https://nicolai-lemgo.de>

Бажаємо Вам приємного перебування у нашій церкві та сердечно Вас вітаємо!

Переклад: Денис та Світлана Драчкови, Київ

Короткий довідник церкви Св. Миколая

Текст: Профессор д-р Вольфганг Нерретер, Лемго

За підтримки: Фонд Св. Миколая, Лемго

www.nicolai-stiftung.de

Щиро вітаємо Вас у

Церкві Св. Миколая у Лемго

Нашій церкві приблизно 800 років. Точна дата початку будівництва невідома, однак, за оцінками воно розпочато між 1190 і 1200 роками. Протягом 50 років зводилась романська церква, і ще 30 років по завершенню будівництва жодних архітектурних змін не відбувалось. Після того, як містяни захотіли сучаснішу церкву в готичному стилі, було вирішено знести старі бокові нефи і замінити їх на ширші і вищі.

Таким чином з'явився тип церкви, що отримав назву залової. Однак, романський стиль і нині чітко простежується в області веж, де все ще можна побачити залишки менших і нижчих старих бокових нефів.

Чим далі до східної частини, тим більш домінуючим стає готичний стиль. Готична частина церкви будувалась протягом майже цілого століття. Хори мали бути ще більшими, однак, цьому завадила епідемія чуми у 1375 році.

Наша церква зведена на честь святого Миколая – покровителя мореплавців і купців. У ганзейських містах, до яких належало і Лемго, першу церкву було прийнято називати на честь саме цього святого.

З боків архітектурний ансамбль церкви доповнюють дві вежі, але лише Південна вежа є власністю церкви. Саме у ній висять благовзвучні бронзові дзвони. Під час війни їх не замінили на сталеві, так як у вежі не було відповідного отвору, через який їх можна було б витягнути. Найімовірніше, дзвони в свій час були виплавлені внизу у самій вежі, а потім підняті наверх.

У 1660 році буревій зірвав дах Південної вежі. Три роки потому вежа отримала новий, більш оптичний і стійкий до вітру дах.

Північна вежа є власністю міста; саме з неї до 1854 сторожа здійснювала огляд околиць. Починаючи з 1936 року, кожні дві години лунає багатоголосий передзін, керувати яким можна також з органа в бальхаусі.

У 1533 році місто Лемго прийняло ідеї Реформації і залишалось лютеранським, аж доки у 1605 році Граф Симон VI не прийняв кальвінізм, після чого очікував на те ж саме від своїх підданих. Роздратовані упертістю жителів міста, графи перенесли свою резиденцію із Лемго до Детмольду.

У часи Реформації іконоборцями, що увірвались до церкви св. Миколая, були знищені фігури і статуї, які прикрашали Храм Господній. Уникнути лютої розправи вдалось лише фігурі пелікана на самому верху. Навіть із рук статуї жінки над столом для свічок було збито всі предмети.

Таким чином збереглась лише невелика кількість шедеврів дореформаційної епохи, зокрема встановлений у стіну над столом для свічок іконостас, датований 1280 роком. На східній та південній стінах залишились також фрески приблизно 1380 року: на східній стіні – Яків Старший та Іоан, справа – Павло і Петро. Знаки в колах у вигляді «+» є благославними хрестами.

На південній стіні стоять Яків та Іоан, Варфоломій і Фома. Велике розп'яття на вході до хор також дійшло до нас із дореформаційних часів. А той, хто перехрестився, побачивши статую Христофора на пілястрі навпроти північного порталу (приблизно 1300 року), був на той день благословенний.

Після Реформації з'явились витвори мистецтва у стилі так званого Везерського Ренесансу. Купель для хрещення у 1597 створив митець з Лемго Георг Кросман. Церковна кафедра з'явилась близько 1600 року, а її багато оздоблений верх приблизно у 1630 році. Епітафія капітану Моріцу фон Донопу також зроблена Георгом Кросманом у 1587. Зображення відтворює сюжет дерев'яної гравюри Лукаса Кранаха Старшого: дерево, гілки якого зліва відмерли, а справа зеленіють, ділить картину навпіл. У лівій частині стоїть Мойсей зі змією на хресті (Книга Числа, 21 – четверта частина П'ятикнижжя Мойсея), а в правій – померлий та його дружина Христина моляться під розп'ятим в Єрусалимі Христом. Папуга, котрий символізує Марію, зображений на відмерлій частині дерева, що вказує

на те, що родина Фон Доноп є лютеранською і більше не звертається у своїх молитвах до Марії. Вверху показано Страшний суд.

Різьбяр по дереву з Лемго Герман Фос змайстрував головний вівтар у 1643 році. Під час Тридцятилітньої війни він був серед охоронців на одній з веж міського муру. Одного разу вся сторожа заснула, що допомогло ворожому загонові шведів проникнути у місто і добряче його сплюндрувати. Після відступу шведів сторожа мала бути покарана. Однак, Герману Фосу вдалося уникнути цієї участі. Кілька років потому він захотів повернути собі батьківський будинок у Лемго і направив до міської управи клопотання. У ньому він прохав про помилування, а в якості спокути пропонував безоплатно вирізьбити з дерева вівтар для церкви Св. Миколая. Міська управа на цю пропозицію погодилась. Картини для цього вівтаря були написані Берентом Вольтемане. Причастя з вином і хлібом є в традиціях лютеранства.

Найстаріший вітраж нашої церкви було зібрано у 1863 році із залишків попередніх вітражів і на ньому зображені герби з іменами засновників. Більшість вітражів були виконані у стилі пізнього модерну майстром Францом Лаутербахом з Ганновера у 1922-1924 роках. Три вітражі на хорах зображують сцени із Одкровення Іоана. Христос, який благославляє, зі східного вітража також є творінням Франца Лаутербаха.

Вітраж посеред південної стіни був створений у 1965 році Ерхардом Клонком з Марбурга. Поруч з апостолами і пророками на вітражі показано ряд сцен за тематикою «Жертви». Група вітражів авторства Пауля Вайгмана із Леверкузена у західній частині храму, створена ним у 1922 році. Шість нижніх вітражів, завдяки показаним на них перевернутим квадратам, символізують хаос створеного світу; у трьох же верхніх вітражах, що утотожуються із духовним світом, панує лад і порядок, на що вказують прямо розміщені квадрати.

Починаючи з 1991 року церква Св. Миколая у Лемго належить Громаді Хреста із Цвяхів. Як свідчення цього, на колоні перед органом висить хрест із цвяхів із текстом відповідної молитви. Орган змайструвала фірма «Густав Штайнманн» у місті Флото у 1968. Завдяки його трьом клавіатурам досягається звучання